

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ז כסלו תשפ"ג | דף היומי בבלי: נדרים גז | דף הכולל: נדרים כג.
דף היומי בהלכה: מסימן ע"ט סעיף ד' עד סעיף ח'.

מוסר: שמירת הלשון - פרק ו' 'לכן האיש' עד פרק ו' 'ולהיפך גודל'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: ש. חשבון הנפש פ"ג "והחמישי שיחשוב עם נפשו" פ"ג "והשמיני חשבון האדם עם נפשו"

**משהגיע רבי זונדל לביהכ"נ נדהם לגלות שכל
הכסף שהוציא זה עתה מן הבנק נעלם עד הפרוטה
האחרונה... הנוכחים החלו מיד תיכף בחיפוש
ובירורים, וכבר רצו לערב גם את המשטרה.
אבל בדיוק אז הגיע זמן תפילת מנחה...**

ה'שליחים' שרוקנו את גמ"ח פריטת הצ'קים של רבי זונדל קרויזר זצ"ל

החלו לעקוב אחר תנועותיו כדי למצוא מקום תורפה בו ניתן להזדחל ולערוך גניבה רבתי כדבעי.

והנה גילו העוקבים את הימים ואת השעות בהם נושא עמו ר' זונדל בצאתו מן הבנק כסף מזומן רב הטמון בכיס מעילו, כדי לחלקו לאנשים השונים שהפקידו אצלו את השיקים שלהם והמתינו לפדיונם במזומנים. הם ארבו לו כמה ימים ומצאו את נקודת התורפה, ובעוברו בדרכו לבית הכנסת עם הכספים הרבים, הם 'כייסו' ממנו וגנבו בחטף את כל המעטפה השמנה שהיה בה סכום של כעשר אלף דולר! בלא שישים לב לכך.

משהגיע רבי זונדל לבית הכנסת כדי לחלק לאנשיו את הכסף, התפלא ונדהם לגלות שכל הכספים שהוציא זה עתה מן הבנק נעלמו ופרחו עד פרוטה אחרונה...

כשקבל על כך בפני המתפללים הנדהמים, החלו תיכף בחיפוש קדחתניים אחר אותם ברנשים שפלים, וכבר רצו לערב גם את המשטרה בחיפוש... אך בהיות שהגיע ובא זמן התפילה בבית הכנסת לא הסכים רבי זונדל להפריע את סדרי התפילה, והוא נעמד להתפלל במתינות ובכוונה כמונה מעות, וכך עד סוף התפילה התפלל לאט ובכוונה מילה במילה כדרכו בקודש.

לאחר התפילה התיישב תיכף לומר את שיעורו הקבוע בדף היומי, השיעור נאמר בבהירות נפלאה כמו בכל יום ולא ניכר בו כלל שהוא מוטרד ומודאג.

סיפר הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א:

מורנו ורבינו הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל בעל 'אור החמה', החזיק בביתו גמ"ח פריטת שיקים גדול ומפורסם, ששימש את בני ירושלים הטהורים לפריטת 'שיקים' לכסף מזומן. זאת מלבד "גמ"ח כלים" שפתח בביתו, לעריכת שמחותיהם של ישראל בכלים נאים ומתוקנים.

אנשי ירושלים מכל העדות ומכל החוגים היו משחרים תדיר לפתח הגמ"ח של ר' זונדל, והוא היה פורט להם את הצ'קים ונותן תמורתם כסף מזומן.

הסיבה שבגינה פתח ר' זונדל גמ"ח זה, היתה משום בימים ההם בטרם עידן הכספומטים, היו צריכים בשביל פריטת כל שיק להמתין בתורות הארוכים שבסניפי הבנקים, וחשש ר' זונדל לביטול תורה של האברכים הרבים, שלא יבלו את זמנם שם. לפיכך, לאחר שהצטברו תחת ידו קבוצת שיקים היה הוא פורט את כולם יחדיו בסניף, וחוסך מזמנם היקר של בני קרתא דשופריא.

שנים רבות ניהל רבי זונדל את הגמ"ח הענק ביד רמה, וכבר יצא שמו לתהילה ברחבי ירושלים. השמועה על הגמ"ח הגדול והמשומן במזומנים זמינים ומוכנים, הגיעה גם לאוזניהם של הגנבים הממולחים, שהעדיפו תמיד לחפש אחר גניבות גדולות... וכשנודע להם שרבי זונדל 'מגלגל' אלפים רבים של מזומנים

שכן הכל 'נשלח' בשליחות עליון! - והיה ליבו חדור באמונה פשוטה ותמימה, שבוודאי מושגח הכל בטיב ההשגחה העליונה, בעינא דאשגחותא תדירא, ומה לנו כי נמלא את ליבנו בדאגה מיותרת? - "השלך על ה' יהבך!" (תהלים נה, כג).

כשנשאל לאחר מכן כיצד ניתן לגשת כך לתפילה ולימוד התורה שיעורים כסדרן, אחר גניבה קשה כזו? - אמר ר' זונדל בתמימות ובפשטות: "הרי 'השלוחים' נטלו את זה!"... כך היה מכנה רבי זונדל את הגנבים, שבאמונתו התמימה נקראו אצלו 'שלוחים', כי אין הם אלא שלוחי ההשגחה העליונה,

מזלגות בבטן האדמה: שיחה מרתקת עם היהודי שהופתע לגלות כי גל האבנים העתיק שבחלקת הקרקע שרכש צמוד לדירתו בעיר הקודש צפת, הוא שריד מביתו של הרה"ק ה'באר מים חיים' זי"ע

חשיפה היסטורית מרגשת לרגל יומא דהילולא | הרב אברהם ישראל פרידמן, מגזין 'במה'

בעצמם שחו לי, שהם נמוכי קומה וחבולים בגופם, בשל הקללה שהשית הסבא הקדוש על בנו ססר מהדרך, רח"ל, כאשר ראהו מצחצח נעליים בשבת. היה זה באמת פלא לראות שכל הנכדים, לצערנו אינם שומרי מצוות, לוקים בגופם עד להחריד.

"במהלך החפירות", מספר הרב חן, "גיליתי בבטן האדמה ממצאים מדהימים. כך למשל גיליתי את כלי האכילה של האדמו"ר. זה ריגש אותי מאוד".

הרב חן מראה לנו את הממצאים - מזלגות וסירים חומים-חומים, נוסח זמן הגמרא. אמרנו כלי אכילה, אבל אליבא דה'באר מים חיים' זיע"א, יש להם משמעות עליונה. שהרי בספרו על התורה (פרשת בראשית) כתב: "וישיבת הצדיק על השולחן אדרבה בשמחה ובטוב לבב. כי ענין האכילה... עד שמתקן כל דבר בבחינת הקרבן ממש, כי קרוב לד' ושולחנו מכפר עליו... מאכלו יתמוך אחרי מחשבתו לקרבו אל התורה ואל העבודה".

"כל האבנים ששימשו את ביתו וכאמור ניצבו כגל - לקחתים ואיתם בניתי את הקירות החיצוניים של הבית", מספר הרב חן. "האבנים שאני מחזיק בהן - הן האבנים האותנטיות של הבית המיוחד הזה".

ככל הנראה, את ספרו הקדוש 'שער התפילה' ובו שלל רעיונות טמירים בעבודת התפילה, חיבר האדמו"ר בבית הזה. הנה, בשנת תקפ"ה, שנים מספר לאחר הסתלקותו, יוצא הספר על ידי רבי מרדכי מקרעמניץ' בגולה, ובהקדמתו כותב המוציא לאור: "אין תורה כתורת ארץ ישראל".

איך התחושה, רבי ישראל, להתגורר בבית של קדוש עליון זה? "תחושה מיוחדת" הוא משתף. "אוכל רק לספר לך, שפעם אמר לי הגה"ק רבי אלעזר אבוחצירא זיע"א, כי כל מי שמתגורר בבית מרגיש קדושה עילאית. ואף אם אינו מרגיש בכך - נשמתו מרגישה".

כל מי שפוסע בסמטה הצנועה והצרה שברחוב ישראל בעק בעיר העתיקה (מקום לא מוכר) - יפגוש בצימר, אבל מתברר שזה - בגלגולו הראשון - היה מעון קודשו של כ"ק האדמו"ר הקדוש בעל ה'באר מים חיים' זיע"א, מגדולי רועי החסידות, שבשבוע הקרוב (כ"ז כסלו) ימלאו 210 שנים להסתלקותו.

לפני שנמשיך, הנה כמה מילים על דמותו של צדיק גדול ונשגב זה. על מועד לידתו המדויק של רבי חיים מטשרנוביץ' זיע"א - ה'באר מים חיים', לא ידוע לנו. כבר מנעוריו דבק בקדושים ולמד בחברותא עם הרה"ק רבי אברהם דב מבוטשאש זיע"א. באותן שנים דבק גם במורו ורבו לימים הרה"ק רבי יחיאל מיכל, שנודע בשמו 'המגיד מזלוטשוב'.

בגיל צעיר החל לשמש ברבנות - כיהן כאב"ד בערים מאהלוב, קישענוב ועוד. לאחר מכן כיהן פאר כרב העיר הגדולה לאלוקים טשרנוביץ'. כהונתו הייתה ביד רמה ולא חת מפני המלעיבים בקודשי ישראל.

בשנת תקס"ה, מקץ 23 שנים, חתם את כהונתו הרמה בעיר בשנת תקע"ג עלה לארץ הקודש וקבע את משכנו בעיר הקודש צפת, שם עסק בתורה ותפילה בדבקות וקדוה. בכ"ז כסלו תקע"ח, לאחר חמש שנים בלבד, מסר את נשמתו הטהורה והזכה ליוצרה.

"לפני 25 שנה", משחזר בעל הבית דנו, הרב ישראל חן, "רכשתי את הדירה הצמודה, שהייתה מעון קודשו של המקובל הצדיק רבי הרשל שאמ"ס זיע"א. בצמוד לזו, ניצב גל אבנים גדול והחלטתי לרכוש את השטח הנספח".

וידעת שהדירה הזו שימשה את ה'באר מים חיים' זיע"א? "ממש לא. כשתרתי אחרי בעלי הדירה, גיליתי באקראי ממש כי היא הייתה מעונו של האדמו"ר הקדוש. היה זה כאשר הם

תזכורת לנבחני דרשו

השבוע ביום שישי כ"ט בכסלו פרשת מקץ ובשבוע הבא ביום שלישי ג' טבת

קנין תורה-דף היומי מבחן מס' 36: (שישי בלבד!) נדרים כו. - נה:

קנין משניות: מסכת עדויות פרק ה' משנה ו' - פרק ח' משנה ו'

דף היומי בהלכה מבחן מס' 10:

משנה ברורה: סימן ס"ז עד סימן ע"ט סעיף ב'

מוסר: שמירת הלשון חלק א' שער התורה פרק ב' "ואיתא במדרש" עד פרק ו' "והעיקר תלוי"

קנין חכמה מבחן מס' 36:

חובת הלבבות שער התשובה פרק י' עד שער חשבון הנפש פרק ג' "והשמיני חשבון האדם עם נפשו"

קנין משניות מבחן מס' 36: (שישי בלבד!) עדויות ח' ז' - אבות ב' א'

דף הכולל מבחן מס' 28: (חמישי בלבד!) נדרים ב. - כג:

חבורת ש"ס מבחן מס' 6: בבא קמא נח: - סח.

קנין ירושלמי מבחן מס' 2: (שישי בלבד!) ברכות יב. - ל"ט:

הוסיף ר' זלמן לייב ושאל: "האם רה"י מאמין שאני, זלמן לייב זילבר, אוהב לאכול פיצה עם הרבה גבינה צהובה וזה מאוד טעים לייב???" מרן חייך וענה שהוא לא היה חושד בו בכגון דא, אבל אם הוא בעצמו מעיד כך אולי יש דברים בגו... עכשיו הגיע ר' זלמן לייב לשאלה השלישית והנוקבת...

"אני רוצה לשאול, אם ראש הישיבה מאמין שזה נכון שמרן החזון איש זצ"ל היה קדוש וטהור והיה רואה מסוף העולם ועד סופו בכח קדושתו הרבה?".

נענה מרן הרב שטינמן והשיב בחיוב. "אכן, אני מאמין!" הוסיף ר' זלמן לייב ושאל שאלה נוספת: "האם ראש הישיבה מאמין שאני, זלמן לייב זילבר ממנוסי שבארה"ב, אני אוהב לאכול פיצה עם הרבה גבינה צהובה וזה מאוד טעים לייב???"

ראש הישיבה חייך והשיב שהוא לא היה חושד בו בכגון דא, אבל אם ר' זלמן לייב מעיד כך על עצמו אולי יש דברים בגו...

עכשיו הגיע רבי זלמן לייב לשאלה השלישית והנוקבת כל כך: "מדי יום אני מקבל שאלות רבות כל כך בענייני רפואה, וצריך לעזור לאנשים להכריע לחיים ולמוות, איזה רופא לבחור, באיזה

בלעדי, האלקים יענה את שלום פרעה (מא טז)

מספר הרה"ג רבי יחיאל צוקר: רבי זלמן לייב זילבר הוא יהודי יקר מאוד, שידיו רב לו בעשייה ציבורית. לצד היותו תלמיד חכם ירא ושלם, הוא גם אדם אמיד מאוד שעסקיו חובקי עולם, והוא מגלגל סכומי עתק בעסקאות רצוא ושוב. הוא עומד בראשה של חברת תביעות ענקית, ופעיל בנושאים של קיום החיים היהודיים בארה"ב ומחוצה לה ללא הפרעה מצד השלטונות וכדו', ובמיוחד התפרסם כעסקן רפואי בקנה מידה בינלאומי, ויש לו קשרים חמים עם טובי הרופאים בעולם. אשריו ואשרי חלקו.

סיפר לי רבי זלמן לייב סיפור מאוד משעשע ומאוד חזק... יום אחד הוא בא לפני מרן הגרא"ל שטינמן זצ"ל, ואמר שיש לו שתי שאלות לשאול:

טיפול כדאי להתנסות, האם לבצע את הניתוח או לדחות אותו לפעם אחרת...

"מה אני, ה'חזון איש'? את החזון איש יכלו לשאול שאלות כאלו והיה לו את הכח לענות. אבל אני סתם אדם פשוט, שלא מגיע לקצה הקרסול של מי שזכה להידיבק בעפר רגליו של מרנא ה'חזון איש', איך אני יכול להשיב על שאלות כאלו? אולי אני שופך דמים חלילה, כשהתשובות שלי לפעמים מתבררות כלא

מוצלחות רח"ל?"...

ענה לו מרן הגראי"ל כך: "אם אתה מתכוון בתשובה שלך לשם שמים, לא לשם הנאה עצמית, לא בשביל כבוד או כסף או כל מטרה אחרת, אלא אך ורק לשם שמים, התשובה שאתה עונה לשואלים אותך מכוונת לאמת. יש לך סייעתא דשמיא מיוחדת, ולכל מי שמכוון לשם שמים".

(קובץ גיליונות)

שמירה עליונה לכל השנה: הסגולה שבאמירת 'ויהי נעם' לאחר הדלקת הנרות בחנוכה

טעם שונה במעט וכך הוא בספרו הק' 'עבודת ישראל' (דרוש לחנוכה דף יג טו"ג): "...לפיכך כתב מנהג לומר יושב בסתר עליון וגו', והוא שיר של פגעים כנודע, והמון הארץ מבינים הטעם כי על ידי אמירת המזמור יסך ה' עליהם מכל פגע. אמנם העיקר לשמור האור העליון מאחיזת החיצונים".

וכן גם מצטט בעל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר (חנוכה אות מ"א), את דבריו הק' של המגיד מקוזניץ ומסיים: "ואפשר יש לומר דשניהם ענין אחד הוא".

ואילו טעם אחר בדבר נאמר ע"י הרה"ק מבארדיטשוב ז"ע בספה"ק "קדושת לוי" (דרושים לחנוכה ד"ה בשמונה עשרה): "כי ניסים מיציאת מצרים, השי"ת בחסדו הגדול פעל זאת בלי שום התעוררות התחתון, מה שאין כן בחנוכה הניסים היה קצת גם כן על ידי התחתונים, שחשמונאי ובניו היו לוחמים עם חיל אנטיוכוס הרשע, לכן אנו אומרים בחנוכה ויהי נועם בהדלקת נרות של חנוכה, שבו נאמר ומעשה ידינו כוננה עלינו, לרמז על נס חנוכה שהיא קצת מעשה ידינו במלחמה. אמנם השם יתברך מעשה ידינו כוננה עלינו, שהקב"ה הצליח לנו מעשה ידינו להתגבר במלחמה".

הנשק של דוד המלך

בספר אגרא דפרקא (אות קעו) כתב: "קבלה בידינו לאמר אחר הדלקת הנרות קאפיתל ס"ו אלוקים יחננו ויברכנו בצורת המנורה, כי מקובל שעל הנשק של דוד המלך היה חרוט זה המזמור מצוייר בצורת המנורה, ועם הכוונות היה מנצח את שונאיו, וזה שאמר דוד המלך כי אתה תאיר נרי וכו' בך ארוץ גדוד וגו'".

החיד"א בספר 'מדבר קדמות' (מערכת ד' אות כ"א) מביא בשם המהרש"ל, שהקב"ה הראה ברוח הקודש זה המזמור 'אלקים יחננו' בצורת המנורה על טס של זהב לדוד המלך וגם למשה רבנו ע"ה, וכך דוד המלך חרטו על הנשק שעם זה יצא למלחמה, וכיוון בו סודות, וכך ניצח את אויביו.

(מעובד מתוך מאמר בגיליון באר בשדה - שטפנשט)

בתשב"ץ (סימן רנח) כתב: "כהני חשמונאי ובניו כשיצאו למלחמה אמרו ז"פ 'ויהי נועם' ובסוף כפלו פעמים הפסוק 'אורך ימים אשביעהו' וכו' וניצחו במלחמה".

מסורת זו היא שורש המנהג העתיק לומר אחר הדלקת הנרות בחנוכה ז' פעמים 'ויהי נועם', וכפי שכתב בסידור רבי שבתי מראשקוב ז"ל: "סגולה מהרמב"ן שיאמר 'ויהי נועם' וכו' כל תיבה ז"ן פעמים אחר הדלקת הנרות, וטוב מאוד..." וכן כתב בספר זכירה (לרבי אפרים ברבי יעקב מבונא, מבעלי התוספות): "סגולה לשמירה מעולה על כל השנה, שיאמר בחנוכה כל לילה אחר הדלקת הנרות, שבע פעמים ויהי נועם".

בקהילות רבות נהגו לומר לאחר מכן ז' פעמים את המזמור "יושב בסתר" וגו', המכונה גם "שיר של פגעים", ומקובל שמנהג זה נתייסד על ידי מרן הבעש"ט ז"ע, וכפי שממשיך וכותב בסידור רבי שבתי ז"ל: "ובשם מורי הריב"ש [הבעש"ט] נר"ו לומר ז"ן פעמים 'ויהי נועם... יושב בסתר' כפשוטו, והיה נוהג לומר כן ג"כ לימים נוראים ובכל עת צרה שלא תבוא, ויכוון ב' נוני"ן".

וכן הביא בספר "אמתחת בנימין" (שער הצלה והצלחה אות כ"ה): "שמירה על כל השנה... וסגולה גם כן בכל פעם שידליק [בחנוכה] בכל לילה שיאמר אח"כ 'למנצח אלוקים יחננו' וגו' ושיר של פגעים'... וי"ל ז' פעמים בכל לילה, מובטח שינצל מכל מיני ליסטים ואויבים ומקטרגים בזה השנה".

אמירת מזמור 'יושב בסתר' נודעת כסגולה גדולה לשמירה גם בכל השנה, וכך כותב החיד"א בספר 'קשר גודל': טוב מאד לומר ז' פעמים ישר והפוך מזמור 'יושב בסתר' וגו' ובכל פעם יכפול פסוק "אורך ימים אשביעהו" וגו'.

שמירה רוחנית

נמצינו למדים כי בפשטות טעם אמירת הז' פעמים 'ויהי נועם' הוא כסגולה ושמירה, אך מצינו שהמגיד הק' מקוזניץ כתב גם

נתקלתי בחנוכיה של השכן לאחר שהדליק וכל השמן נשפך, האם עלי לשלם?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

ואם כי הדברים נפלאים וראויים למי שאמרם, נראה בנידון השאלה שגם בימים הראשונים של חנוכה יש לפוטרו, והטעם שהרי בעל השמן נאסר ליהנות מהשמן ובדעתו שידלק הנר עד שיכלה השמן, ועתה כשכבה הנר אין חיוב לחזור ולהדליקו, א"כ המזיק לא הפסיד לו מאומה.

ורק באופן שנכבו הנרות ואז שפך את השמן לאחר שכבר היו במצב מכובה בזה יהיה החילוק שכתב החכם הנ"ל שבימים ראשונים יתחייב השופך, אך ביום האחרון אין לחייבו.

שאלה: לאחר הדלקת נרות חנוכה בישיבה הלך אחד הבחורים ובחוסר זהירות פגע בחנוכיה של חברו ונשפך כל השמן ונכבו הנרות, האם הוא חייב לשלם על השמן שנשפך?

תשובה: ראיתי לחכם אחד שכתב בחריפות לחלק בין אם ארע הדבר בימים ראשונים של חנוכה, לאם ארע ביום השמיני, שאם הנזק נעשה בימים הראשונים הרי השמן עדיין ראוי להדלקה ביום שאחריו ויש בו שימוש לבעליו, אכן אם הנזק נעשה לאחר ההדלקה האחרונה שביום השמיני שאז נאסר השמן בהנאה וצריך לשרפו, נמצא שאין בו שום שימוש, ואין חובה לשלם על הנזק.

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד נפתרה בעיית המאפיה שהיתה מעל ישיבת ארחות תורה?

נדרי דף נו

בצל שעקרו בשביעית

אדם עולה וגדל בתורה". הוא הורה לו, הלכה למעשה, לא לעבור ישיבה.

הדור שלנו- כבר אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל- הוא דור מפונק. משום כך מעטים הם הזוכים לתורה. אנו גדלים בדור שהכל צריך ללכת כמו שרוצים וכל בעיה- ולו הקטנה ביותר- מוציאה אותנו מן הלימוד. בצורה כזאת- אי אפשר לגדול!

ישיבת "אורחות תורה" בתחילת דרכה היתה מעל מאפיה. היה קשה מאוד ללמוד שם. היו הרבה עשן וריח שהקשו על הלימוד. באנו למורינו, ראש הישיבה זצ"ל ושטחנו באוזניו את הקשיים. נענה ראש הישיבה ואמר, בהגברת קול: "וכי סבורים אתם שהבריאה השתנתה? מאז ומעולם כך היתה דרכה של תורה: פת במלח תאכל, ומים במשורה תשתה. אם הכל היה טוב- אי אפשר להצליח, כדי להצליח- חייבים שיהיו קשיים! תשמחו שאלו הם הקשיים שלכם... תורה בלי עמל ויגיעה, בלי השקעה ומסירות- לא הולכת!".

כבר אמרו חז"ל (שבת קל.), שכל מצוה שמסרו ישראל עצמם עליה, כגון עבודת כוכבים ומילה- עדין היא מוחזקת בידם, וכל מצוה שלא מסרו ישראל עצמם עליה- עדין היא מרופה בידם. (דורש טוב חנוכה)

'זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם את הקשאים ואת הקבטחים ואת הקציר ואת הבצלים ואת השומים'. איך יתכן - נהג הגאון רבי יעקב ניימן, ראש ישיבת "אור ישראל" לתמוה - שדור דיעה שכזה, שראה את יציאת מצרים, את מעמד הר סיני, את קריעת ים סוף, מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי הנביא - עומד ומתלונן על דגים, על בצלים ועל קישואים! היתכן?

אלא, הוא נהג ליישב, מכיון שבני אותו דור לא עמלו כדי להשיג את מדרגותיהם, אלא קיבלו במתנה את כל השפע הרוחני, הרי לא היה למדרגותיהם קיום עצמי, וכך קרה שבכל נסיון, גדול או קטן, חזרו אל הבצלים ואל השום...לאור זאת, נבין מדוע פודים את הפטר רחם, שגולד קדוש - משום שקדושה שבאה ממילא ואשר אין עובדים עליה - אין לה ערך וקיום!

(כמוצא שלל רב - מפי אחד מתלמידי, וכן ב"דרכי מוסר" - שמות)

פעם היגיע בחור למרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל וסיפר לו שיש לו בעיות בישיבה בה הוא לומד, והוא מבקש לעבור לישיבה אחרת. נענה ראש הישיבה והשיב לו: "יש לך בעיות? יש לך קשיים? דע לך שזה לכתחילה! כשלא הולך הכל חלק - זוכים לקנות תורה, כי תורה נקנית ביגיעה, ביסורים! רק בצורה כזאת

האם צריך להתרחק בזמן התפילה מצואת בעלי חיים?

במה דברים אמורים? כשלא נודף מהצואה ריח רע, אולם, אם נודף ממנה ריח רע במידה הגורמת צער לבני אדם - אסור לעסוק בדברי קדושה בסביבתה; ויתכן שהאיסור נמשך גם לאחר התפוגגות הריח. ויש אומרים, שגם במקרה שנודף מצואת בעלי החיים ריח רע, אין צורך להתרחק ארבע אמות מהנקודה שבה כלתה הריח (ראה תקציר לאתמול), אך יש לצאת מהאיזור שאליו מגיע הריח. [שו"ע עט, ד-ו, משנ"ב כב-כד, וביה"ל ד"ה דינים]

כפי שלמדנו, אסור לאדם לעסוק בדברי קדושה: קריאת שמע, ברכות, תפילה, או דברי תורה, כאשר בסביבתו נמצא דבר מיאוס. דבר המיאוס העיקרי שעליו דיברה תורה באיסור זה, הוא צואת אדם, וכלשון הכתוב: "וְכִסִּיתָ אֶת צִאֲתָךְ... וְהָיָה מִחֲנִיף קְדוֹשׁ". אולם, צואת בעלי חיים, (למעט צואת חתול ונמיה, וכן צואת חמור, וצואת תרנגולים - בתנאים מסוימים), אינה אוסרת את העיסוק בדברי קדושה בסביבתה.

על אילו ריחות חלים דיני ההרחקה בעת העיסוק בדברי קדושה?

שהאדם רואה אותם, או בנוגע למקרה שהם נמצאים בחדר אחר, וכדומה. במה דברים אמורים? בריח שמקורו בריקבון ובעיפוש, אולם, דבר שריחו רע בטבעו, כגון פסולת הזפת הנקראת 'עֶטְרָן', וכן ריח כבד של זיעה - לא חלים עליהם דיני ההרחקה. ונחלקו הפוסקים לענין ריח רע במיוחד הנודף מפה האדם - אם מותר לקרוא קריאת שמע ולהתפלל בסמוך אליו. [שו"ע עט, ה רז, משנ"ב כג רכת, וביה"ל ד"ה אבל; ב"מ דרשו, 33-35]

כאמור, לשון האיסור בתורה על עיסוק בדברי קדושה בסביבת דבר מיאוס, מתייחסת בעיקר לצואת אדם; אולם, אין זו אלא דוגמה, והאיסור מדאורייתא כולל כל דבר מיאוס שריחו מצחין וכבד ואינו נמוג לאלתר, כגון: נבלת בעל חי, לול תרנגולים, מצבור אשפה או בית מטבחיים שיש בהם ריח חזק של עיפוש, או מרתף מעובש במיוחד. מכל הדברים הללו, ודומיהם, יש להתרחק ארבע אמות לפני העיסוק בדברי קדושה; וראה תקצירים קודמים בנוגע למקרה

מה דין ההרחקה מריח רע לבעל חוש ריח מפותח?

מאיך, אדם שחוש הריח שלו מפותח במיוחד והוא מסוגל להריח ממרחק רב מעבר לממוצע - עליו להתרחק מן הריח בהתאם לחוש הריח שלו, ולא בהתאם למרחק הממוצע; ולכן, במקרה שצריך להתרחק ארבע אמות מהנקודה בה כלתה הריח, עליו להתרחק ארבע אמות מנקודה בה הוא עצמו אינו מריח עוד את הריח.

כפי שלמדנו, אדם שמסיבה כלשהי אינו מסוגל להריח, כגון אדם חסר חוש ריח, הנקרא 'תִּתְרָן', או אדם שאיבד את חוש הריח לתקופת־מה בעקבות מחלת הקורונה, כפי שהיה מצוי בעבר הלא־רחוק - בדרך כלל, דינו בנוגע לדיני ההרחקה מריח רע בשעת העיסוק בדברי קדושה, הוא כדינו של מי שחוש הריח שלו תקין לחלוטין; (ושיעור ההתרחקות הנדרש ממנו, הוא על פי הממוצע של בעלי חוש הריח).

* כפי שלמדנו, אסור לאדם לעסוק בדברי קדושה כאשר בטווח של ארבע אמות ממנו נמצא דבר מיאוס. אולם, אם האדם נמצא במקום אחד, ודבר המיאוס במקום אחר - אין צורך בהרחקה של ארבע אמות. ועם זאת, בנוגע לאמירת דברי קדושה כאשר דבר המיאוס נמצא למול האומר בטווח ראייתו - ספק אם הימצאותו של דבר המיאוס במקום אחר מועילה להתיר זאת. וכמו כן, כשדבר המיאוס נמצא במקום אחר, וריחו הרע נודף ומגיע אל המקום בו נמצא האדם - נחלקו הפוסקים, אם די ביציאה מהאיזור שאליו מגיע הריח, או שצריך להתרחק ארבע אמות מהנקודה בה כלה הריח.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ראוי להתנועע בתפילת 'שמונה עשרה'?

מסייעת לכוונתו בתפילה, יתנועע, ואם לאו, לא יתנועע. ובכל מקרה, אם הדבר מפריע לתפילת סובביו, לא יתנועע. וכתבו הפוסקים, שיש הנוהגים להתנועע בתפילה בתנועה משובשת, שהגוף עומד על עומדו, ורק הראש נע לימין ולשמאל, ואין לעשות כן, משום שזוהי דרך גאוה. [שו"ע מח, א, ומשנ"ב ה; ביאורים ומוספים דרשו, 7]

מנהג ראוי הוא להתנועע בשעת לימוד התורה, כזכר לתנועתם של ישראל בְּרִית בשעת מתן תורה, וככתוב: "וַיֵּרָא הָעָם וַיָּנֻעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרָחֹק". ויש שנהגו להתנועע גם בשעת תפילת 'שמונה עשרה', על שם הכתוב: "כָּל עֲצֻמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה ה' מִי כְמוֹךָ". אולם, יש שכתבו, כי אדרבה, בשעת העמידה לפני המלך ראוי לעמוד ללא תזוזה. ולמעשה, יש לכל אחד לנהוג כפי טבעו, דהיינו, שאם התנועה

הלוח היומי

כ"ז בכסלו | רבי אברהם יצחק ב"ר אהרן דוד הכהן קאהן זצ"ל, האדמו"ר מתולדות אהרן, בעל דברי אמונה

ביום זה בשנת אלף תרנ"ז, הסתיימו 40 הימים הראשונים של המבול (לשיטת רבי אליעזר), שבהם ירדו גשמי המבול מהשמים, ומכאן ואילך המשיכו המים להתרבות דרך מעיינות התהום במשך 150 יום. ובהמשך היה מטר כל שנה בימים אלו במשך ארבעים יום, כנגד מי המבול, עד לבניית ביהמ"ק ע"י שלמה המלך שביקש שייפסקו.

יארצייט:

תקס"ה: רבי צבי הירש ב"ר יששכר דב בעריש רוזאניש זצ"ל, מלבוב, בעל תשע שיטות. (וי"א בו')
 תקע"ג: רבי חיים ב"ר שלמה טירר זצ"ל, מצ'רנוביץ', בעל באר מים חיים, סידורו של שבת ועוד.
 תר"ט: רבי מאיר בנימין מנחם ב"ר רפאל דאנון זצ"ל, בעל באר בשדה.
 תשי"ג: רבי חיים מאיר ב"ר שאול כהן ורג'אני זצ"ל, מרבני ג'רבה-תוניס, בעל מאור עיניים ועוד.
 תשנ"ז: רבי אברהם יצחק ב"ר אהרן דוד הכהן קאהן זצ"ל, האדמו"ר מתולדות אהרן, בעל דברי אמונה.

עצה לזכות לשפע של טובה

הרה"ק רבי אלימלך מליזנסק זי"ע אמר: על ידי שמספרים בטובות ובנפלאות שעשה כבר השי"ת, על ידי זה נמשך ונתוסף נפלאות וטובות יותר גדולים.

(אור אלימלך - אות צח)

נשתדל להתבונן לעיתים קרובות בטובות שה' משפיע עלינו ולהודות לו על כך, ונוכה שה' ישפיע עלינו שפע של טובות גדולות יותר

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il